

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

ОПОРНИЙ КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

з дисципліни «Туристичне країнознавство»

для здобувачів вищої освіти усіх форм навчання спеціальності
241 «Готельно-ресторанна справа», освітня програма «Готельно-
ресторанна справа» ОС «Бакалавр»

Запоріжжя
2021

Опорний конспект лекцій з дисципліни «Туристичне країнознавство» для здобувачів вищої освіти усіх форм навчання спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа», освітня програма «Готельно-ресторанна справа» ОС «Бакалавр» / Укл.: Д.Д. Гурова. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2021. – 38 с.

Укладачі: Д.Д. Гурова к.геогр.н. доцент

Рецензент: В.М. Зайцева, к.п.н., професор

Відповідальний за випуск: Д.Д. Гурова.

Затверджено
на засіданні кафедри
«Туристського, ресторанного
та готельного бізнесу»

Протокол № 1 від 14.08.2020

НМК факультету
Протокол № 1
від «31» серпня 2020 р.

ЗМІСТ

Вступ	4
Тема 1. Політико-територіальні утворення. Класифікація країн	6
Тема 2. Країнознавча характеристика Франції як провідної країни Європейського регіону	12
Тема 3. Країнознавча характеристика США як провідної країни Американського регіону	15
Тема 4. Країнознавча характеристика Китаю як провідної країни Азіатсько-Тихоокеанського регіону	22
Тема 5. Країнознавча характеристика ПАР як провідної країни Африканського регіону	28
Тема 6. Країнознавча характеристика Єгипту як провідної країни Близькосхідного регіону	39
Тема 7. Країнознавча характеристика Індії як провідної країни Південного регіону	53
Рекомендована література	98

ВСТУП

Стрімкі економічні та соціальні процеси, які відбуваються у світі країн, а саме глобалізація, регіоналізація, приватизація, трансформація спонукають до постійної й глибокої обізнаності в цій сфері студентів вищих навчальних закладів, особливо тих, хто навчається за туристичним та готельно-ресторанним фахом. Студенти повинні добре розуміти сучасний світ, його структурні особливості, володіти інформацією про окремі країни. Туристсько-країнознавче знання постає як основа для розуміння закономірностей розташування основних видів туристських ресурсів і пов'язаних з ними видів туризму, розвитку готельно-ресторанної сфери.

Важливою складовою частиною загального країнознавства є **туристське країнознавство**, яке покликано вивчати розміщення міжнародних туристських ресурсів, центрів туризму; соціально-економічні умови; природні, культурні ресурси країн і регіонів світу; міжнародні здобутки щодо вирішення геополітичних, етно-релігійних, соціально-економічних та інших питань, які є предметом як загального так і туристського країнознавства.

Мета дисципліни – надання майбутнім фахівцям комплексу знань про особливості територій країн та їх ресурсів, особливостей готельної та ресторанної сфери щодо можливості їх використання в готельно-ресторанному бізнесі як України, так й інших країн світу.

Завдання: Методичні – викласти теоретичні основи та методологічні особливості застосування системного підходу у вивченні країн світу, закономірностей суспільно-політичних процесів, які впливають на розвиток політичної карти світу.

Пізнавальні – сформулювати уявлення про сучасний стан розвитку рекреації, туризму та готельно-ресторанної сфери в провідних туристських країнах світу. Викласти основні класифікації країн світу, надати країнознавчу характеристику країн. Виокремити роль природних та історико-культурних рекреаційних ресурсів провідних туристських країн світу, які є підґрунтям для розвитку готельно-ресторанної сфери цих країн.

Практичні – формувати практичні навички роботи студентів зі спеціальною літературою, орієнтувати їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань, ознайомити з основними туристськими країнами світу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати:

Загальні компетентності: здатність до застосування загальнонаукових та фундаментальних знань, розуміння предметної області і професії; здатність до сприйняття культури та звичаїв інших країн і народів, толерантного ставлення до національних, расових, конфесійних відмінностей, здібність до міжкультурних комунікацій у готельно-ресторанній сфері.

Спеціальні компетентності: здатність формувати та реалізовувати ефективні зовнішні та внутрішні комунікації на підприємствах сфери гостинності, навички взаємодії; здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання готельних та ресторанных послуг для різних сегментів споживачів; здатність виявляти, визначати й оцінювати ознаки, властивості і показники якості продукції та послуг, що впливають на рівень забезпечення вимог споживачів у сфері гостинності.

Результати навчання: студенти повинні вміти аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та рекреаційного господарства; розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ТЕМА 1. ПОЛІТИКО-ТЕРИТОРІАЛЬНІ УТВОРЕННЯ. КЛАСИФІКАЦІЯ КРАЇН

План:

1. Політико-територіальні утворення.
2. Класифікація за площею та населенням.
3. Класифікація за формою правління та устрою.
4. Класифікація за ідеологічною орієнтацією.
5. Класифікація за політичною структурою та режимом.
6. Класифікація за рівнем розвитку науки і техніки.
7. Класифікація за соціально-економічним розвитком

У світі існують різноманітні політико-територіальні утворення, які склалися історично і відображають особливості історико-географічного розвитку суспільства загалом та в конкретних регіонах і на територіях земної кулі.

Політико-територіальне утворення – одиниця політико-географічного простору з певними об'єктивно існуючими та взаємопов'язаними елементами політичної сфери (політичними та адміністративними кордонами, центрами управління, органами влади та ін.), які функціонують у межах визначеної території.

На політичній карті світу існує чотири типи політико-територіальних утворень: держави, залежні території, спірні території, території Антарктики.

Держава – суверенне політичне утворення, яке здійснює свої повноваження на певній території через діяльність особливої системи органів і організації – механізму держави. Сучасна політична карта світу охоплює понад 250 країн і територій.

Головною ознакою держави є наявність суверенітету.

Залежні території, їх часто називають колоніями.

Колонія – (лат. colonia – соїо – заселяю, живу) – країна або територія, що перебуває під владою іноземної держави (метрополії), не має політичної, економічної самостійності; управління нею здійснюється на підставі спеціального режиму.

Форма колоніальної залежності буває різною. Відповідно залежні території можуть мати такий статус:

Заморські території. Формально мають ті самі органи влади,

що й одиниці адміністративного поділу метрополії:

- у Франції – це заморські департаменти (Французька Гвіана, Гваделупа, Мартініка, Реюньон) та заморські території метрополії (Французька Полінезія, Нова Каледонія, Уолліс та Футуна, Французькі Південні та Антарктичні землі);

- у Нідерландах – Антильські (Нідерландські) Острови, які мають статус «автономної частини Королівства Нідерландів» та о. Аруба;

- у США – Пуерто-Ріко зі статусом «вільно приєднаної» до США держави;

- у Данії – Гренландія та Фарерські Острови зі статусом самоврядної частини Данії.

Протекторати (лат. protector – захисник, покровитель) – форма колоніальної залежності, що встановлюється нерівноправним договором, за яким держава-протектор здійснює зовнішні відносини і вирішує інші найважливіші питання політики протекторату. Формально в Європі протекторатами є: Монако (протектор – Франція), Сан-Марино (протектор – Італія), Ліхтенштейн (протектор – Швейцарія). В минулому протекторатами Великої Британії з 1892 до 1971 року були князівства так званого Договірного Оману (нині ОАЕ), з 1916 по 1971 рік – Катар.

Підопічні території. Це залежні території, які керуються створеною після Другої світової війни системою міжнародної опіки за дорученням і від імені ООН. До одержання цими територіями незалежності, наприклад, Каролінські, Маршаллові Острови були під опікою США, частина Каролінських Островів – острови Палау – під опікою ООН. На даний час Маріанські Острови перебувають під опікою США.

Спірні території. Це території, на які претендують дві або більше держав. Основні спірні території об'єднують у такі групи:

1) території, які ООН визнає «де-юре» і вимагає надання їм незалежності:

- Палестина (окупована Ізраїлем);
- Західна Сахара (окупована Марокко);

2) території, які існують «де-факто», але не визнаються ООН:

- Тайвань (Китай вважає цю країну невід'ємною своєю частиною і вимагає возз'єднання);

- о. Майотта (Маоре) (залежить від Франції і знаходиться в

архіпелазі Коморських островів, ООН визнає право Федеральної Ісламської Республіки Коморські Острови на цей острів);

– міста Сеута і Мелілья (володіння Іспанії на півночі Марокко, які ця країна вимагає повернути до складу своєї державної території);

3) фактично спірні території:

– Фолклендські (Мальвінські) Острови – предмет суперечки між Великою Британією й Аргентиною, що у 1982 р. спричинила військовий конфлікт, перемогу в якому одержала Велика Британія, але Аргентина й досі не визнає існуючого статусу островів і вимагає їх возз'єднання зі своєю державною територією;

– штат Джамму і Кашмір – спірна територія між Індією та Пакистаном, яка вже понад півстоліття є «гарячою точкою» Азії.

Антарктида і території на південь від 60° пд. ш. Існуючим договором про Антарктику від 01.12.1959 р. оголошено Антарктиду й Антарктику територіями, які не належать жодній державі й можуть використовуватися тільки в цілях миру і науки.

Існують різні типології, які враховують багато показників, що характеризують рівень економічного й соціального розвитку країн, а також історичні й політичні аспекти. Залежно від ознаки, покладеної в основу типології, виділяють наступні основні класифікації країн.

Класифікація країн за площею.

Країни-гіганти (площею понад 3 млн. км²); Великі країни (від 1 до 3 млн. км²); Значні країни (від 500 тис. до 1 млн. км²); Середні країни (від 100 до 500 тис. км²); Малі країни (від 10 до 100 тис. км²); Невеликі країни (від 1 до 10 тис. км²); Мікродержави (менше 1 тис. км²)

Класифікація країн за чисельністю населення.

Найбільші країни (чисельність населення – понад 100 млн. осіб); Значні країни (40–100 млн.); Середні країни (20–40 млн.); Невеликі країни (1,5–20 млн.); Дрібні країни (менше 1,5 млн. осіб).

Класифікація країн за формою правління: республіка; монархія (абсолютні – Бруней, Оман, Катар, ОАЕ, Королівство Есватіні; теократичні – Ватикан та Саудівська Аравія); Держави у складі співдружності (Канада, Австралія, Нова Зеландія, Папуа-Нова Гвінея, Тувалу, Антигуа і Барбуда, Співдружність Багамських Островів, Барбадос, Беліз, Гренада, Сент-Вінсент і Гренадіни, Сент-Кітс і Невіс, Сент-Люсія, Ямайка)

Класифікація країн за формою державного устрою: унітарна,

федеративна (Австрія, Бельгія, ФРН, Росія, Боснія та Герцеговина, ОАЕ, Індія, Пакистан, Малайзія, Ірак, М'янма, Непал, Ефіопія, Нігерія, Південний Судан, Коморські острови, Судан, Сомалі, США, Канада, Бразилія, Аргентина, Венесуела, Сент-Кітс і Невіс, Мексика, Австралія, Федеративні Штати Мікронезії), конфедеративна (Швейцарія).

Класифікація країн за ідеологічною орієнтацією.

Плюралістичні та клерикальні:

- Скандинавські країни (лютеранство) – Норвегія, Швеція, Данія;
- Велика Британія (англіканство, пресвітеріанство);
- Ватикан, Ірландія, Аргентина, Парагвай, Болівія, Перу, Еквадор, Коста-Ріка, Гаїті, Екваторіальна Гвінея (католицизм);
- Греція (православ'я);
- майже всі мусульманські країни (іслам);
- Таїланд, Камбоджа, Бутан (буддизм);
- Непал (індуїзм, буддизм).

Класифікація країн за формою державного режиму.

Демократичні та антидемократичні (безпартійні, однопартійні та мусульманські країни та ті, в яких існує диктатура, тоталітаризм, авторитаризм, переслідування опозиції, контроль ЗМІ, обмеження прав людей за етнічною, расовою, релігійною ознакою).

Класифікація країн за політичною структурою. За цією класифікацією держави поділяють на *безпартійні* (Ватикан, Саудівська Аравія, ОАЕ, Оман, Кувейт, Катар, Бахрейн, Йорданія, Федеративні Штати Мікронезії, Палау, Тувалу, Королівство Есватіні, Гана), *однопартійні* (Китай, КНДР, Лаос, В'єтнам, Куба, Сирія, Сінгапур (де-факто), Еритрея, Бруней, Зімбабве, Тонга) та *багатопартійні*.

Класифікація країн за рівнем розвитку науки і техніки.

Країни з високорозвинутою наукою і технікою. В широких масштабах упроваджують досягнення науки в господарство (США, Японія, Канада, Ізраїль, Австралія, країни Західної Європи).

Країни з розвинутою наукою і технікою. Повільно впроваджують у господарство наукові відкриття і технічні винаходи (постсоціалістичні країни (1.4), Китай, Нова Зеландія, ПАР).

Країни з недостатньо розвинутою наукою і технікою. Такі, що інтенсивно засвоюють імпортовані науково-технічні досягнення (ключові

країни (2.1) та НІК (2.2)).

Відсталі в науково-технічному відношенні країни. Країни пунктів 2.3., 2.4., 2.5.

Класифікація країн за рівнем соціально-економічного розвитку.

1. Економічно розвинуті країни:

1.1. «Велика сімка»: США, Японія, ФРН, Франція, Велика Британія, Італія, Канада.

1.2. Менш значні, насамперед європейські країни.

1.3. Країни «переселенського капіталізму»: Австралія, Нова Зеландія, ПАР, Ізраїль.

1.4. Країни СНД, Центральної і Східної Європи.

2. Країни, що розвиваються:

2.1. «Ключові країни»: Індія, Бразилія, Мексика.

2.2. Нові індустріальні країни: «Азіатські тигри» і деякі країни Латинської Америки («Азіатські тигри» або «дракони», НІК «першої хвилі»: Південна Корея, Сянган, Тайвань, Сінгапур; НІК «другої хвилі» (Азія): Таїланд, Малайзія, Туреччина; НІК «першої хвилі» (Латинська Америка): Аргентина, Чилі, НІК «другої хвилі» (Латинська Америка): Уругвай, Венесуела).

2.3. Нафтодобувні країни.

2.4. Країни, що живуть за рахунок природних ресурсів, сільського господарства, туризму.

2.5. Найменш розвинуті країни (ВВП менше 1000 дол. США).

2.6. Китай – окрема стаття зі своїми специфічними особливостями.

Питання до самопідготовки:

1. Поняття «держава» та «колонія».
2. Спірні території світу.
3. Дайте характеристику видів країн, що виділяються за:
 - а) розміром території; кількістю населення;
 - б) формою правління; формою державного устрою;
 - в) ідеологічною орієнтацією;
 - г) політичною структурою і режимом;
 - ж) рівнем розвитку науки і техніки; соціально-економічним розвитком.

ТЕМА 2. КРАЇНОЗНАВЧА ХАРАКТЕРИСТИКА ФРАНЦІЇ ЯК ПРОВІДНОЇ КРАЇНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО РЕГІОНУ

План:

1. Географія, площа та ландшафт країни.
2. Клімат, водні ресурси, рослинний і тваринний світ.
3. Характеристика населення, політичний устрій.
4. Мова, релігія, грошова одиниця країни.
4. Транспорт, прокат автомобілю.
5. Інформація, необхідна туристу, який подорожує до Франції.

Франція – держава на заході Європи. Межує на північному сході з Бельгією, Люксембургом, на північному сході і сході – з Німеччиною, на сході й південному сході – зі Швейцарією та Італією, на південному заході – з Іспанією та малим Князівством Андорра. На південно-східному узбережжі Франції розташовано невелике князівство Монако, оточене із суші територією Франції. Омивається протоками Па-де-Кале і Ла-Манш, Біскайською затокою Атлантичного океану і Середземним морем.

У Франції представлена багата різноманітність ландшафтів: це і скелясті береги Атлантики, і широкі річкові долини, і високі засніжені гори, і сонячне піщане узбережжя Середземного моря. Варто врахувати, що температура у Франції не відповідає (за відчуттями) нашій. Наприклад, узимку при +3 – +5 за Цельсієм дуже холодно і мерзлякувато через високу вологість. Потрібно мати із собою теплу куртку і светр. Улітку через ту ж вологість нестерпно жарко, навіть уночі. У Франції найбільш сприятливі умови спостерігаються навесні і на початку літа (червень), а на Середземноморському узбережжі краще за все відпочивати влітку і на початку осені (вересень). На гірськолижних курортах найвідповідніші умови спостерігаються із середини лютого, коли світить сонце й температура повітря не опускається нижче -4°C , стійкий сніжний покрив тримається до середини травня.

Населення Франції – 65,7 мільйона осіб (за даними на 2019 р.). Середня тривалість життя французів: у чоловіків – до 78 років, у жінок – до 84,5 років. Ці показники у Франції вищі, ніж у середньому по країнах Євросоюзу. Столиця Франції – Париж (2,2 млн. – так званий Великий Париж, включаючи передмістя – близько 12 млн. осіб).

Найбільші міста – Марсель (більше 800 тис.), Ліон (більше 500 тис.), Тулуза (близько 500 тис.), Ніцца (близько 400 тис.).

Державною мовою є французька. Але тут говорять і німецькою (Ельзас), а також на діалектах: баскському (Піренеї), каталонському (Корсика), фламандському (район Дюнкерка) і бретонському (Західна Бретань). Більшість французів не люблять англійську мову, тому, якщо ви не знаєте французької мови, краще відразу сказати, що ви українець. Француз, навіть вивчаючи англійську мову в школі, може прикинутися, що не розуміє ані слова по-англійськи.

Грошова одиниця – євро. Євро (Euro).

Повітряний транспорт найшвидший у Франції, оскільки внутрішні рейси на літаку тривають у середньому один час. У Франції потяг – це практичний, пунктуальний і комфортабельний транспортний засіб. SNCF (Національна компанія французьких залізниць) забезпечує зв'язок між містами завдяки дуже насиченій мережі потягів експрес і TGV (надшвидкісні потяги).

У Франції кожен пасажир повинен самостійно прокомпостувати свій квиток перед тим, як зайти у вагон, інакше йому доведеться заплатити штраф. Апарати для компостування розташовані на початку платформи. Прокомпостований квиток дійсний один день. У потягу він буде перевірений контролером.

У більшості міст, завдяки спеціально відведеному для автобусів ряду, їхній рух достатньо рівномірний, за винятком години пік. Необхідно передбачати більше часу, ніж на поїздку на метро. Метро є в шести великих французьких містах: у Парижі, Ліллі, Ліоні, Марселі, Тулузі й Руані.

У таксі оплата за лічильником, тариф залежить від часу доби (при поїздках за місто необхідно наперед домовлятися про ціну, оскільки слід оплачувати зворотний проїзд).

Щоб узяти напрокат автомобіль у Франції, потрібно бути старше 20 років (мінімальний вік – 21 для автомобілів з об'ємом двигуна до 1,9 літрів, для інших – 23 роки) і мати водійські права (права ЄС або міжнародні водійські права) зі стажем більше ніж один рік. Необхідна наявність кредитної картки.

Місцевий час відстає від київського на 1 годину.

Святкові і неробочі дні: 1 січня – Новий рік; понеділок пасхального тижня – Великдень; 1 травня – День праці; 8 травня – Свято Перемоги над фашизмом; 12 травня – Піднесення Христове; 23

травня – Духів день; червень – понеділок Трійці; 14 липня – День узяття Бастилії; 15 серпня – Успіння Пресвятої Богородиці; 1 листопада – День всіх святих і вшанування покійних; 11 листопада – День закінчення Першої світової війни; 25–31 грудня – Різдвяні канікули і Новий рік. Вихідні дні у Франції – субота й неділя.

Франція – країна всесвітньо відомої вишуканої кулінарної традиції. Назви сотень блюд дійшли нас зі французької мови: котлети, соус, майонез, омлет, антрекот – усе це слова французькі. Французьку кухню умовно розділяють на три частини: регіональна кухня, загальнопоширена французька кухня і надзвичайно вишукана кухня, прикладом якої свого часу була придворна кухня французьких королів. За аналогією до “від кутюр” у моді її називають “від кюїзин” (висока кухня).

Звичайно, не можна обійти вина й сири, яких у Франції набагато більше, ніж у будь-якій іншій країні світу. Сири Франції такі численні, такі різноманітні і так не схожі один на іншій, що серед них обов’язково відшукається такий, який задовольнить найвишуканіший смак. Сири – апофеоз хорошого обіду, його завершальний феєрверк. У Франції їх роблять в основному з трьох видів молока: коров’ячого, козиного й овечого.

До сиру у Франції неодмінно подадуть вино. Виноробство у Франції – це ціла наука. Саме у Франції вперше було здійснено розділення території за характером і якістю вин і їхню систематизацію.

Необхідно пам’ятати, що в кафе, барах і деяких ресторанах дешевше їсти й пити біля стійки, ніж за столом. Звичайно вказується дві ціни: “au comptoir” (біля стійки) і “a salle” (за столом). Обід на вуличних столиках біля ресторану або кафе коштує на 20% дорожче, ніж у приміщенні.

Найдорожчою з європейських країн у сенсі чайових вважається Франція. Чайові по-французьки називаються “пурбуар” (pourboire – буквально: “на випивку”). У більшості кафе і ресторанів пурбуар включають у рахунок: там є рядок *service compris* (“включене обслуговування”) – 15–16% від суми замовлення. Крім того, у Франції прийнято залишати додатково 0,5–1 євро. Їх кладуть у круглу тарілочку, на якій офіціант приносить рахунок. Якщо в рахунку ресторану не вказано “*Service compris*”, то офіціанту дають чайові в розмірі 5–10% від вартості послуги. У таких же розмірах прийнято

давати чайові водію таксі. У готелі носильнику дають 1–1,5 євро за місце, покоївці залишають 1 євро. У театрі й кіно є традиція давати чайові білетерці, яка проводжає глядача на його місце, якщо він запізнився, не менше 10% від вартості квитка.

Напруга в мережі, роз'єми розеток і вилок як у нас – 220 вольт, 50 герц, двоконтатні.

Париж – столиця моди. Тут можна придбати елітний одяг, взуття, ювелірні прикраси, оригінальні сувеніри, предмети шкіргалантереї, парфумерію.

2. Територію Франції розділяють на декілька туристських районів, кожний із яких має свою спеціалізацію. Перший, і, мабуть, найголовніший район – **Столичний** (Париж та Іль-де-Франс). Другий туристський район – це **Північний**, що включає Нор-па-де-Кале і Пікардію. **Західний** район представлений Нормандією, Бретанню, Центром – долиною Луари, Пуату-Шарантом. **Південний** туристський район Франції – це Аквітанія, Південь-Піренеї, Лангедок-Руссильон, Прованс-Альпи, Рив'єра – Блакитний берег, Корсика. **Центр** Франції включає Лімузен, Овернь, Рона-Альпи. **Східний** туристський район складається з Бургундії, Франш-Комте, Ельзасу, Лотарингії і Шампань-Арденів.

Питання до самопідготовки:

1. Місце розташування та країни-сусіди Франції.
2. Характеристика природних умов країни.
3. Історичний нарис.
4. Населення та політичний устрій у Франції.
5. Основні свята та вихідні дні у Франції.
6. Робочий час магазинів, банків, музеїв.
7. Особливості кухні країни.
8. Туристські регіони Франції.

ТЕМА 3. КРАЇНОЗНАВЧА ХАРАКТЕРИСТИКА США ЯК ПРОВІДНОЇ КРАЇНИ АМЕРИКАНСЬКОГО РЕГІОНУ

План:

1. Географія, площа та ландшафт країни.
2. Клімат, водні ресурси, рослинний і тваринний світ.
3. Характеристика населення, політичний устрій.
4. Мова, релігія, грошова одиниця країни.
4. Транспорт, прокат автомобілю.
5. Інформація, необхідна туристу, який подорожує до США.

США – держава в Північній Америці. Близько 1/2 основної території країни займають рівнини і гори; західну частину (зокрема майже всю Аляску) – високі хребти, плоскогір'я і плато системи Кордильєрів. У тій частині, що залишилася, найбільш піднесена і розчленована поверхня характерна для району Аппалачських гір. На півночі гори виходять до Атлантичного океану, на півдні відокремлені від нього пласкою Приатлантичною низовиною. На захід від Аппалачів розташована Лаврентійська височина (південна частина) заввишки 300–400 м і Внутрішні рівнини, що включають Центральні рівнини, Великі рівнини і Примексиканську низовину.

Природні умови основної частини США характеризуються великою різноманітністю. Розташовуючись між 49 і 25 градусами північної широти, територія країни знаходиться на стику помірно теплого і субтропічного кліматичного поясів, на крайньому півдні (Флорида) заходить і в тропіки. Унікальність території США полягає в тому, що ніде в світі немає таких величезних рівнинних територій, що володіють теплим, сприятливим для життя людини кліматом.

Після утворення європейських колоній в Америці їхнє населення стало збільшуватися значними темпами. У кінці XVII ст., яке почалося із заснування невеликих поселень Джеймстаун і Плімут, у 12 колоніях проживали приблизно 250 тис. осіб. Сьогодні на території країни проживають 333 млн. осіб, що є третім показником у світі.

Столицею США є Вашингтон. США – високоурбанізована країна. Частка міського населення в середньому складає близько 75%, а в окремих регіонах – 90% (усі середньоатлантичні штати, Каліфорнія).

Гарантована Конституцією свобода віросповідання і відділення церкви від держави забезпечили розповсюдження в країні безлічі

церков.

Державна мова США – англійська, хоча її американський варіант дещо відрізняється від класичної англійської. Офіційний статус мови, якою ведеться офіційне діловодство, вона одержала тільки в 23 штатах. Інші 27 ще не ухвалили такого рішення, ґрунтуючись на тому, що обмеження у сфері використання різних мов можуть завдати шкоди ідеалам демократії. Тим часом на практиці, в місцях компактного мешкання великих груп іммігрантів, викладання в школах ведеться не тільки англійською, але й багатьма іншими мовами, що й можна вважати вираженням справжньої демократії.

Національною валютою США є долар.

Значна кількість туристів прибуває до країни авіатранспортом. Найбільші міжнародні аеропорти знаходяться у Вашингтоні, Нью-Йорку, Чикаго, Майамі, Лос-Анджелесі, Сан-Франциско. Якщо в пункт призначення немає прямого маршруту, то пасажери можуть потрапити туди за допомогою стикувальних рейсів, які виконують літаки більшості американських авіакомпаній. Сушею в США можна переміщуватися автобусом, потягом, автомобілем.

У великих містах громадський транспорт в більшості випадків складається з метро, автобуса і приміських електричок. Метрополітен в Америці користується поганою славою через високий рівень злочинності і бруду. Проте метро – це найшвидший і найзручніший спосіб внутрішньоміського сполучення.

Система таксі добре розвинена в більшості великих американських міст. Є 2 види таксі: перший заздалегідь замовляють, а другий (жовтого кольору) – зупиняють прямо на вулиці. Вночі з 22 до 6 години ранку діє підвищений тариф.

Іноземець може орендувати автомобіль або купити уживаний, а залишаючи країну, автомобіль можна продати. Для того щоб узяти в оренду машину, необхідно мати при собі водійські права і бути старше за 21 рік (у деяких орендних компаніях – 25 років).

Країна розташована в зоні п'яти часових поясів, тому час відстає від київського на 6–11 годин. У східній частині (Вашингтон, Нью-Йорк, Філадельфія, Бостон) – відстає від київського на 7 годин. З останньої неділі березня по останню неділю жовтня на 8 годин. На Алясці – на 10 (11) годин. На Гаваях різниця в часі з Києвом – мінус 13 годин у літній період і мінус 12 годин узимку.

Святкові й неробочі дні. 1 січня – Новий рік; 3-й понеділок січня

– День пам'яті Мартіна Лютера Кінга; 3-й понеділок лютого – День народження Джорджа Вашингтона (Washington's Birthday); останній понеділок травня – День поминання (Memorial Day); 4 липня – День незалежності (Independence Day); 21 липня – День президента (President Day); 1-й понеділок вересня – День Праці (Labor Day); 2-й понеділок жовтня – День Колумба (Columbus Day); 4-й четвер листопада – День Дяки (Thanksgiving Day); 11 листопада – День Ветеранів; 25 грудня – Різдво (Christmas Day).

В американців немає власної кухні. Частково вони запозичили блюда з Англії, частково з Франції, Італії, Китаю, Мексики й України. Єдиний винахід американців це “фаст-фуд”.

Улюбленими стравами американців можна назвати: овочеві і фруктові салати, м'ясо і птиця з овочевим гарніром, фруктові десерти. Нежирне м'ясо в Америці коштує дорожче, ніж жирне, а свинина дешевше, ніж яловичина. Досить широко в американській кухні представлені всілякі десертні блюда і кондитерські вироби: тістечка, пироги, печення, пудинги; фруктові соки і свіжі фрукти, цитрусові; компоти зі свіжих фруктів, з апельсинів; збиті сливки тощо.

У США офіціантам прийнято залишати на чай досить великі гроші. Тут хорошим тоном вважаються чайові аж до 25% від вартості замовлення, залежно від рівня ресторану і якості обслуговування.

В Америці діє загальне правило: чим більше і дорожче заклад, тим більше потрібно залишити “на чай”. Наприклад, у невеликих забігайлівках і кафе офіціант цілком задовольниться 10% від вартості замовлення. Якщо йдеться про невеликий ресторан – достатньо буде 15%. У хороших закладах відвідувача не зрозуміють, якщо він додасть до чека менше 20–25% від суми замовлення. Ці вимоги навіть зафіксовані в спеціальному меморандумі Національної асоціації ресторанів США. Носильнику доплачують 0,25–0,5 долара за одне місце. Дещо більше одержує коридорний (“bellboy”) у готелі (0,5–1 долар за одне місце). Чайові прийнято давати метрдетелю, портьє, покоївці. Чайові таксиста дорівнюють 10–15% від суми рахунку.

Температура в США вимірюється за шкалою Фаренгейта, щоб зрозуміти нам, звичним до шкали Цельсія, потрібно від температури за Фаренгейтом відняти 30, залишок поділити на 2. Приклад: $(80 - 30) : 2 = 25$ градусів тепла.

Беручи машину напрокат, не сплутайте – 1 миля = 1,6 км.

1 фунт – 454 грами; пінта – 0,4 літра; галон – приблизно 4 літри;

дюйм – 25,4 мм; акр – 0,4 га; фут – 30,5 см; ярд – 0,9 метра.

Напряг в мережі 110 Вольт, частота 60 Герц, американський роз'єм. Необхідний адаптер, оскільки більшість готелів не зможуть його надати.

Хорошим подарунком вашим близьким будуть фірмові американські джинси і сорочки поло.

2. Зі всіх країн світу індустрія туризму досягла в США найбільш високого рівня розвитку, що багато в чому пояснюється такими чинниками, як різноманіття рекреаційних ресурсів, могутня матеріально-технічна база й розвинена інфраструктура туризму, а також велика увага до туризму з боку держави.

Територію США можна умовно поділити на кілька туристських районів: **Північно-східний** район (штати Нью-Йорк, Пенсільванія, Нью-Джерсі); **Середньоатлантичний** туристський район США – це штати Західна Вірджинія, Вірджинія, Делавер, Меріленд і Федеральний округ Колумбія; **Нова Англія** – перший промисловий район Америки (штати Мен, Нью-Гемпшир, Вермонт, Массачусетс, Род-Айленд, Коннектикут); **Південь** США – це штати Південна і Північна Кароліна, Флорида, Кентуккі, Джорджія, Теннессі, Арканзас, Луїзіана, Міссісіпі, Алабама; **Старий Південь** або **Південний Захід** (штати Оклахома, Арізона, Техас, Нью-Мексико); **Середньозахідний** туристський район – це штати Північна і Південна Дакота, Іллінойс, Небраска, Канзас, Міссурі, Індіана, Вісконсін, Мічиган, Мінесота, Айова, Огайо; **Далекий Захід** (гірські штати Монтана, Айдахо, Вайомінг, Юта, Колорадо); **Тихоокеанський район** це штати США – Орегон, Вашингтон, Невада, Каліфорнія, сюди ж відносять і Гаваї та Аляску.

Питання до самопідготовки:

1. Місце розташування та країни-сусіди США.
2. Характеристика природних умов країни.
3. Історичний нарис.
4. Населення та політичний устрій у США.
5. Основні свята та вихідні дні у США.
6. Робочий час магазинів, банків, музеїв.
7. Особливості кухні країни.
8. Туристські регіони США.

ТЕМА 4. КРАЇНОЗНАВЧА ХАРАКТЕРИСТИКА КИТАЮ ЯК ПРОВІДНОЇ КРАЇНИ АЗІАТСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ

План:

1. Географія, площа та ландшафт країни.
2. Клімат, водні ресурси, рослинний і тваринний світ.
3. Характеристика населення, політичний устрій.
4. Мова, релігія, грошова одиниця країни.
4. Транспорт, прокат автомобілю.
5. Інформація, необхідна туристу, який подорожує до Китаю.

Китайська Народна Республіка (КНР) – держава в Центральній і Східній Азії, включає власне Китай (18 історичних провінцій Китайської імперії), Внутрішню Монголію, Синьцзян, північний Схід (Маньчжурію) і Тибет, а також провінцію Тайвань, яка контролюється Китайською Народною Республікою.

Різноманіття ландшафту Китаю зовсім не дивно. Ця величезна країна протягнулася з півночі на південь, від берегів прикордонної сибірської річки Амур до порослих пальмами островів у Південно-Китайському морі на 5500 км, та із заходу на схід, від перевалів Паміру до півострова Шаньдун на 5200 км.

Велика частина території Китаю знаходиться в межах помірного і субтропічного поясів, південна частина – в тропіках. Думка, що в Китаї жарко цілий рік, – помилкова. Літо – жаряче, з незначною кількістю опадів (середня температура +32°C). Зима на півночі й північному сході холодна з температурою до –25°C, у центральній частині клімат м'якше, і зимові температури не опускаються нижче – 5°C. На самому півдні (провінція Гуандун) можна загоряти й купатися цілий рік (середня температура повітря +30°C, води – +22°C). Традиційно кращим часом для відвідин історичних визначних пам'яток Китаю вважаються весна й осінь. У той же час, субтропічні курорти о. Хайнань, користуються популярністю впродовж усього року.

Китай – найбільш густонаселена країна у світі. У країні переважає чоловіче населення: частка чоловічого населення складає 51,2%, частка жіночого населення – 48,8%. Середня тривалість життя: чоловіків – 67 років, жінок – 69 років.

Китай – держава багатонаціональна: 93% складають китайці (хань), а також налічується більше 55 інших національностей (чжуани, уйгури, монголи, тибетці, хуей, корейці, маньчжури, мяо та ін.).

Столиця країни – Пекін (21,6 млн.). Найбільші міста: Чунцін (30,5 млн.), Шанхай (24,4 млн.), Сянган (майже 8 млн.), Тяньцзінь (5 млн.).

Китай – країна, де набуло поширення не одна, а декілька релігій. Головними з них є буддизм, даосизм, іслам, католицизм і протестантизм.

Державна мова – китайська. В основі китайської писемності лежать особливі знаки – ієрогліфи, що окремо або разом з іншими виражають сенс і, що дуже часто (але не завжди), представляють окреме слово. Більшість ієрогліфів залишаються незмінними вже більше 2000 років. Загальне число ієрогліфів точно не відоме. Для читання газет достатньо знати 3000 знаків. У середньому в словнику налічується 8000, а великий словник XVII ст. включає 47 000 ієрогліфів. При вимові їх допомагає лише старанне заучування, оскільки ніякого зв'язку між знаком і його звучанням немає.

Національна валюта КНР – юань.

Основний вид транспорту між містами Китаю – залізничний. У пасажирських потягах є вагони чотирьох класів: м'які спальні, жорсткі спальні, м'які сидячі, жорсткі сидячі. Квитки перевіряють при вході на перон, при посадці в потяг, при виході з перону.

У Пекіні велика кількість таксі. Таксі можна зловити в будь-який час доби. Гроші за проїзд платяться за лічильником. Пекінське метро складається з двох гілок. Велосипед – це улюблений засіб пересування пекінців. У Пекіні більше 8 млн. велосипедів.

Водії в Китаї часто ігнорують правила дорожнього руху, не звертаючи уваги на світлофори, тому кращий вихід із цієї ситуації – узяти себе в руки й упевнено рухатися в потрібному напрямі. Самі китайці переходять вулицю, не повертаючи голови, ігноруючи будь-який вид транспорту.

Оренда автомобіля не рекомендується, дуже складний рух, можете заблукати або збити відразу декілька велосипедистів, яких дуже багато на вулицях усіх міст.

Час випереджає київський на 6 годин.

Свята і неробочі дні. Офіційними святами в Китаї є: 1 січня (Новий рік), січень-лютий (Свято Весни, Новий рік за китайським місячним календарем, три вихідних), 8 березня (Міжнародний жіночий

день), 12 березня (День лісопосадок), 1 травня (День міжнародної солідарності трудящих), 4 травня (День молоді Китаю), 1 червня (Міжнародний день захисту дітей), 1 серпня (День Народно-визвольної армії Китаю), 10 вересня (День учителя), 1 жовтня (Національне свято утворення КНР, два вихідних).

У різних провінціях Китаю є місцеві свята. При плануванні ділової поїздки треба уважно поставитися до періоду Нового року за китайським місячним календарем. Деякі підприємці не працюють протягом тижня до і після Нового року.

Для китайця їжа – не просто тамування голоду, це швидше ритуал. У кулінарів є певні правила, яких вони неухильно дотримуються. Правило перше. Всі продукти обов'язково ретельно обробляються, на що йде 1/3 частина від часу приготування блюда. Правило друге. Дуже швидка теплова обробка продуктів – протягом 2-4 хвилин. Правило третє. Різноманітне застосування різних прянощів, спецій і соусів. У китайській кухні застосовуються більше 300 видів усіляких приправ. Правило четверте. Компоновка або складання блюда за кольором, запахом і смаком. Підібрати складові так, щоб вони поєднувалися між собою – це ціле кулінарне мистецтво.

Найпоширеніший напій у Китаї – зелений чай. Його заварюють у фарфорових чайниках, а іноді прямо у фарфорових чашках і п'ють дуже гарячим без цукру. Звичайно китайська трапеза починається й закінчується чаєм.

Давати чайові не прийнято, але покоївка або носильник у готелі не відмовляться від 1-2 юанів.

Одиницею ваги в Китаї є 1 цзинь, рівний 0,5 кг. Ціну продукту вам повідомлять саме за 1 цзинь.

Напруга в мережі по всій країні складає 220 В, але в окремих районах вона може бути значно нижче. У готелях, як правило, слід застосовувати адаптер.

З Китаю везуть живопис на папері і шовку. Вони продаються в багатьох місцях, і в сувенірних магазинах, і в кіосках у готелях, і прямо на вулицях і ринках. Користуються популярністю вироби з каменів і бронза, майстерно зроблена під старовину, а також предмети ужитку і зброя.

2. Територію Китаю розділяють на 7 туристських районів. Перший – це **східний** (міста Пекін, Ченде, Нанкін, Лоян, Шанхай, Уси, Сунчжоу, Ханчжоу, Цюйфу). Другий район – це **південно-східний**

(міста Гуанчжоу, Гуйлін, Фучжоу, острів Хайнань, Сянган (Гонконг), Аомінь (Макао)). Що стосується третього туристського району Китаю – **центрального**, то він включає міста Куньмін, Сіань, Ченду, Дуньхуан, а також три ущелини річки Янцзи. Четвертий туристський район Китаю – **північно-східний**, або Маньчжурія – включає три міста: Харбін, Чанчунь і Шеньян. **Внутрішня Монголія** – це п'ятий туристський район Китаю. Район було засновано 1 травня 1947 року. Внутрішня Монголія знаходиться в степах. Тут розташовується одне з найбільших пасовищ Китаю. Шостим туристським районом Китаю є **північно-західний** (міста Сінін, Ланьчжоу, Урумчи і Каші). Сьомий туристський район Китаю – це **Тибет**.

Питання до самопідготовки:

1. Місце розташування та країни-сусіди Китаю.
2. Характеристика природних умов країни.
3. Історичний нарис.
4. Населення та політичний устрій у Китаї.
5. Основні свята та вихідні дні у Китаї.
6. Робочий час магазинів, банків, музеїв.
7. Особливості кухні країни.
8. Туристські регіони Китаю.

ТЕМА 5. КРАЇНОЗНАВЧА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІВДЕННО-АФРИКАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ЯК ПРОВІДНОЇ КРАЇНИ АФРИКАНСЬКОГО РЕГІОНУ

План:

1. Географія, площа та ландшафт країни.
2. Клімат, водні ресурси, рослинний і тваринний світ.
3. Характеристика населення, політичний устрій.
4. Мова, релігія, грошова одиниця країни.
4. Транспорт, прокат автомобілю.
5. Інформація, необхідна туристу, який подорожує до ПАР.

Південно-Африканська Республіка розташована на самому півдні африканського континенту. На заході країна омивається водами Атлантичного океану, а на півдні і сході – водами Індійського океану. На північному заході граничить із Намібією. На півночі ПАР граничить із Ботсваною, на північному сході – із Зімбабве, Мозамбіком і Королівством Есватіні. На території ПАР знаходиться незалежна держава Лесото. 24 грудня 1947 р. і 4 січня 1948 р. Великобританія передала ПАР свої права на острови Маріон і Принц-Едуард в Антарктиці.

Поверхня ПАР є ніби гігантським амфітеатром: найбільш висока частина його утворена на сході і півдні уступом Драконових і Капських гір, а на північ поверхня знижується щаблями-плато до величезної арени – Калахарі й долини р. Лімпопо. Внутрішні піднесені плато й рівнини обмежані вузькою смугою прибережної океанічної низовини.

Оскільки країна розташована в південній півкулі, то зима наступає тут у травні–червні, а літо – в січні. Краще за все відпочивати в ПАР у період із вересня по грудень, купальний сезон триває з вересня до середини травня. Для відвідин національних парків підійдуть травень–липень, коли тварини збираються на водопій. Спостерігати за китами краще всього з червня по грудень.

Населення ПАР складає більше 57,3 мільйона осіб і є найнеймовірнішим поєднанням людей різних рас, культур, віросповідань, що говорять різними мовами і мають різний соціальний статус. У расовому відношенні населення складається з представників африканських народів (79%), “білих” (9,6%), азіатів (2,5%) і кой-коїнів

(бушмени (кой-сани) і готтентоти), що налічують декілька тисяч осіб. 8,9% жителів ПАР складають метиси (т.зв. “кольорові” – нащадки від змішаних шлюбів європейців з африканцями). Серед африканського населення найбільш численними етнічними групами є зулу (23,8%), коса (17,6%), педі (9,4%), тсвана (8,2%), сото (7,9%), тсонга (4,4%), ндебеле (бл. 2%), венда (1,3%) і свазі (бл. 1%). Європейське населення складають африканери (нащадки голландських, німецьких, французьких поселенців) та англійці. Серед азіатського населення превалюють індійці, живуть також китайці, малайці та ін. У суспільстві зберігається певна неприязнь між різними расовими групами.

Середня щільність населення – 46,8 осіб на 1 км² (2019 р.). Найщільніше населені райони міст Йоганнесбург, Кейптаун і Дурбан. З кінця 1990-х середньорічний приріст населення через високий рівень захворюваності СНІДом різко знизився. 28,5% населення складають діти до 15-ти років. Жителі, що досягли 65-річного віку, – 5,7%. Середній вік населення складає 26,1 рік. Очікувана тривалість життя – 49,273 року (чоловіки – 50,2, жінки – 48,4).

Міське населення складає 69%. У містах проживає близько 80% “білого” населення. Великі міста – Кейптаун (4 млн.), Дурбан, Йоганнесбург, Порт-Елізабет, Пітермаріцбург і Блумфонтейн.

ПАР не просто так називають “Країною Веселки”. Це багатомовна країна, крім 11 офіційних мов тут існує ще багато інших говірок, оскільки ПАР є перехрестям Африки. Тут дійсно існує 11 офіційних мов, що покликані відображати різноманіття етнічних груп і національностей, що населяють ПАР.

При цьому більшість жителів ПАР володіють англійською мовою, тут ви можете зустріти і британський, і американський варіант англійської.

Інша поширена на території ПАР мова – африкаанс.

Південноафриканська грошова одиниця – Південноафриканський Ранд (ZAR).

Регулярні рейси міжнародних авіакомпаній привозять туристів до Йоганнесбурга (аеропорт Ян Сметс, найбільший у країні), Дурбана (аеропорт імені Луїса Боті) і Кейптауна (аеропорт імені Д.Ф. Малана). Між містами ПАР можна пересуватися на літаках, автобусах, потягах і автомобілях. Потяги – відносно дешевий і надійний вид транспорту. Між деякими містами ходять експреси підвищеної комфортності, в

яких можна навіть прийняти душ, але така подорож обійдеться вам дорожче, ніж політ на літаку.

У межах міст найзручніше пересуватися на таксі. Всі вони працюють за лічильниками, а підсумкова сума округляється. Брати машину на вулиці не рекомендується, краще викликати її по телефону.

У ПАР працюють основні міжнародні і декілька місцевих компаній, що пропонують послуги з оренди автомобілів. Орендувати автомашину може будь-який водій не молодше 25 років і який має чинне міжнародне водійське посвідчення з фотографією. Іноземні водійські права дійсні тільки у випадку, якщо вони надруковані англійською або супроводжуються перекладом, завереним у Посольстві або нотаріально. Мінімальний термін оренди – 24 години. Вартість оренди включає страховку. Обов'язково проконсультуйтеся з працівниками прокатної фірми про дорожні знаки, тому що деякі з них зустрічаються тільки в ПАР.

Різниці в часі між Києвом і містами ПАР немає.

Святкові й неробочі дні. Новий Рік – 1 січня; День прав людини (Human Rights Day) – 21 березня; Страсна п'ятниця (Good Friday) – п'ятниця перед Великоднем; День сім'ї (Family Day) – наступного дня після Великодня; День свободи (Freedom Day) – 27 квітня; День трудящих (Workers' Day) – 1 травня; День молоді (Youth Day) – 16 червня; Національний день жінок (National Women's Day) – 19 серпня; День спадщини (Heritage Day) – 24 вересня; День примирення (Day of Reconciliation) – 16 грудня; Різдво (Christmas Day) – 25 грудня; День доброї волі (Day of Goodwill) – 26 грудня.

Кухня Південної Африки пропонує величезну різноманітність блюд, від філе крокодила і смажених гусениць до запечених овечих голів. Усе вищеперелічене вважається вкрай смачним. Для тих, хто все ж таки не ризикне піддати свій шлунок випробуванню такими незвичайними блюдами, існує незчисленна кількість місцевих делікатесів, наприклад: білтонг (пров'ялене солоне м'ясо, нарізане вузькими смужками), боботи (покращена версія запіканки з м'ясом) і боєреворс (сільські сосиски, які робляться вручну і зажарюються на відкритому вогні). Для тих же, хто зовсім не готовий ризикувати, підійде сімейне меню, що включає все, від гамбургерів до суші і спагетті по-болонезьки. Пити можна просто воду або південноафриканське вино.

Давати чайові в Південній Африці не обов'язково, але портє в готелі, офіціант у ресторані, заправник на бензоколонці будуть раді декільком додатковим центам. У ресторанах чайові складають 10% від суми, вказаної в рахунку. Суму на лічильниках у таксі прийнято округляти.

Напруга в мережі – 220/230 Вольт і 50 Гц. Виняток: Преторія (230 Вольт) і Порт-Елізабет (200/250 Вольт). Більшість вилок – із 3 круглими штирками, але зустрічаються пристрої і з двома трохі меншими штирками. Адаптери можна знайти в продажу, але не скрізь, краще привезти із собою.

Вироби традиційних народних промислів Південної Африки, а саме: чаші, кераміка, намиста, різьблення, ткання і живопис, – високо цінуються і є хорошими сувенірами. Верхній одяг, яскраво розписаний народний одяг, жіночі й чоловічі костюми для сафари, майки з африканськими мотивами завжди нагадають вам про проведений тут відпочинок. Проте варто пам'ятати, що весь одяг і взуття відносно дорогі через високий обмінний курс.

Адміністративно-територіальне ділення ПАР налічує 9 провінцій, кожна з яких є окремим туристським районом. Північний захід країни, район провінції **Готанг** і посушливих плато Трансваалю, є історичним центром ПАР – звідси, з району золотоносних жил Вітватерсранду, і почалася справжня колонізація цих земель. Тут розташовано й найважливіші міста країни – Йоганнесбург і Преторія. По суті, це один гігантський мегаполіс, у якому зосереджена вся фінансова, промислова і торгова потужність ПАР.

Північний Кейп – найбільша за площею провінція країни. Район великої пустелі, унікального тваринного світу, красивих ландшафтів і незчисленних багатств надр, Північний Кейп приваблює величезну кількість гостей зі всього світу (місто Кімберлі, пустеля Калахарі).

Західний Кейп – третій туристський район ПАР. Центром його є Кейптаун.

Східний Кейп – четвертий туристський район ПАР. Найбільшими містами є Іст-Лондон і Порт-Елізабет.

Ще один туристський район – **Квазулу-Натал**. Провінція Квазулу-Натал розташована на південно-східному узбережжі Південної Африки. Тут можна знайти багато історичних визначних пам'яток, 2 заповідних території – Сент Лусія і Драконові Гори (Дракенсберг),

визнані світовим надбанням, величезну кількість природних багатств, а найголовніше – тут світить сонце цілий рік. Головне місто – Дурбан.

Протягнувшись від рівнини Хайвельд, знаменитої своїми мальовничими річками і можливостями для захоплюючої рибалки форелі, до крутих гір Дракенсберг, провінція Мпумаланга включає декілька найзнаменитіших у країні заповідників, де можна побачити “велику п’ятірку” звірів, а також місця, що зачаровують своїми дивовижними видами і відомими історичними визначними пам’ятками. У численних печерах гір і горбів Мпумаланги залишилася велика кількість зразків стародавнього живопису “людей сонця” – бушменів. Ці пам’ятники мистецтва відображають життя племен, що населяли цю територію за багато століть до прибуття з півночі людей племені Нгуні.

Північний туристський район ПАР (Північний Трансвааль) – найбільш “заповідна” територія країни, тут розташована найбільша кількість національних і приватних парків, мисливських господарств і концесій. Про провінцію можна чесно сказати, що вона по праву може вважатися однією з найкрасивіших – великі території провінції залишаються незайманими людською цивілізацією.

Північно-західна провінція – це провінція сюрпризів і відкриттів. Саме тут знаходиться відоме на весь світ Сан-Сіті.

Вільна Держава – це останній, дев’ятий туристський район, розташований у самому серці ПАР, що своїми контурами нагадує нирку і що є коморою країни. Поля пшениці, кукурудзи і соняшнику тягнуться до самого горизонту. Ландшафт провінції відрізняють роздолля відкритих просторів, родючий ґрунт і могутні річки. Шедеври мистецтва перших поселенців, яких привабили сюди долини трав, дотепер прикрашають численні печери і притулки в скелях.

Питання до самопідготовки:

1. Місце розташування та країни-сусіди ПАР.
2. Характеристика природних умов країни.
3. Історичний нарис.
4. Населення та політичний устрій у ПАР.
5. Основні свята та вихідні дні у ПАР.
6. Робочий час магазинів, банків, музеїв.
7. Особливості кухні країни.
8. Туристські регіони ПАР.

ТЕМА 6. КРАЇНОЗНАВЧА ХАРАКТЕРИСТИКА ЄГИПТУ ЯК ПРОВІДНОЇ КРАЇНИ БЛИЗЬКОСХІДНОГО РЕГІОНУ

План:

1. Географія, площа та ландшафт країни.
2. Клімат, водні ресурси, рослинний і тваринний світ.
3. Характеристика населення, політичний устрій.
4. Мова, релігія, грошова одиниця країни.
4. Транспорт, прокат автомобілю.
5. Інформація, необхідна туристу, який подорожує до Єгипту.

Арабська Республіка Єгипет – держава, розташована на північному сході Африки і частково на Синайському півострові в Азії. На півночі омивається Середземним морем, на сході – Червоним морем, Суецькою та Акабською затоками. На півдні межує із Суданом, на заході – з Лівією, на північному сході – з Палестиною та Ізраїлем.

Хоча загальна протяжність берегових ліній досить велика, тут практично немає зручних місць для морських портів. Середземноморське узбережжя не має жодної природної бухти, придатної для стоянки великих суден. Окремі гавані є на узбережжі Червоного моря, проте дно Червоного моря рясніє кораловими рифами, що сильно заважає морській навігації в цьому районі.

У межах більшої частини країни клімат сухий і жаркий, із коливаннями температури, рідкісними, випадковими опадами, малою хмарністю. Для огляду визначних пам'яток Єгипту кращий час – із листопада по березень, коли ще не жарко. Курортний сезон на Червоному морі продовжується цілий рік, але “оксамитові сезони” – з кінця жовтня до початку квітня. Курортний сезон на Середземному морі продовжується з травня по жовтень.

Кількість населення країни – більше 100 млн. осіб, щорічно збільшується на 1,3 млн. Середня щільність населення – близько 101 осіб на 1 км². Населення Єгипту розміщено вкрай нерівномірно. Понад 90% зосереджено в долині й дельті Нілу та оазисі Файюм, на площі, що становить близько 4% території країни. Тут щільність населення досягає 1500 осіб на 1 км².

Середня тривалість життя у чоловіків складає 70,1 роки, у жінок – 75,4 років. Рівень народжуваності (на 1000 осіб) – 27,3; рівень смертності (на 1000 осіб) – 8,4.

Населення Єгипту досить однорідне за своїм національним складом. Основну масу населення складають єгиптяни – один з арабських народів – 98%. У Лівійській і Аравійській пустелях, а також на Синайському півострові і в східній частині дельти Нілу живуть арабські кочові і напівкочові племена – бедуїни. Кількісно невеликі групи турок, албанців, черкесів, курдів, євреїв.

Столицею Єгипту є місто Каїр. Найбільші міста – Олександрія, Ель-Гіза, Порт-Саїд, Суец.

Пануюча в країні релігія – іслам суннітського толку. Приблизно 90% населення – мусульмани. Згідно з Конституцією, іслам – офіційна релігія країни. Законодавство Єгипту засновано на зведенні норм мусульманського права, але в дещо пом'якшеному варіанті. Разом із цим проголошено свободу совісті і віросповідання. 10% населення – християни, що належать до коптської церкви.

Державна мова Єгипту – арабська, яка відноситься до семіто-хамітської групи мов. Літературна арабська мова єдина, проте розмовна мова в Єгипті відрізняється від мови сусідніх арабських країн, є свої діалекти в Каїрі, Нижньому і Верхньому Єгипті. Поширені англійська, французька і берберська мови. Персонал готелів, як правило, говорить також італійською і німецькою.

Національна валюта Єгипту – єгипетський фунт. Розмінною монетою є піастр (PT).

Існує маса варіантів того, як дістатися до Єгипту. Основний шлях – це авіапереліт, практично з будь-якого аеропорту Європи, до Каїра. З альтернативних видів транспорту ще можна виділити автобус.

Залізничне сполучення в Єгипті досить розвинене. Мережею доріг зв'язані всі великі міста країни. Поїздки недорогі, при цьому за вікном потягу можна спостерігати всю повноту єгипетської екзотики і, головне, залізниця в Єгипті – це єдиний вид транспорту, який можна вважати повністю безпечним.

Таксі – дорогий вид транспорту за єгипетськими мірками. Мінібас – найзручніший вид транспорту.

На дорогах Єгипту небезпечно. Правил практично немає. Їздять уночі з дальнім світлом, усі пропонують підвезти, навіть якщо і в протилежну бік. Дороги жахливі. Через кожні 30–50 метрів – “лежачий поліцейський”. І найбільша проблема для людей, що приїхали з України, – звикнути до гучних сигналів автомобілів. Тут це не заборонено. Сигналять цілодобово.

Автомобіль напрокат у Єгипті коштуватиме дорожче, ніж в інших курортних країнах. Перш ніж підписати будь-які папери, огляньте автомобіль повністю: вам можуть підсунути навмисно несправний, поломки якого ви оплачуватимете після повернення. Якщо взагалі повернетеся на ньому. До машини має додаватися страховка. А у вас мають бути міжнародні водійські права.

Час збігається з київським.

Святкові й неробочі дні. Ділове і світське суспільство в Єгипті працює і відпочиває за західним (григоріанським) календарем (до н.е./н.е.). Але при цьому зовсім інші календарі мають офіційний статус у Єгипті. Ісламський календар (АН) використовується для того, щоб дотримуватися релігійних свят, засновані на місячному циклі. Таким чином, мусульманський рік коротше, ніж рік за григоріанським календарем, на 11 днів. Тому відбувається відповідне зрушення за місяцями. Наприклад, у григоріанському календарі квітень завжди весняний місяць, а в мусульманському календарі кожен місяць проходить по сезонах у 33-річному циклі.

Коптський календар (АМ) заснований на сонячному циклі і складається з 12 місяців по 30 днів і одного місяця в 5 днів. Кожні чотири роки шостий день додається до найкоротшого місяця. Коптський календар використовується багатьма фермерами в посівних роботах і при зборі урожаю. Так само цей календар використовується коптською ортодоксальною церквою.

Традиційна кухня – це арабські блюда. Класичний єгипетський сніданок складається з двох головних блюд: фуля і феляфілів (або тааменя). Фуль – це варені боби в кислуватому соусі, зі спеціями і зеленню, іноді з додаванням дрібно рубаних овочів. Філяфілі – це вегетаріанські котлетки з перетертих бобів. На додаток до цього подається тарілка соусу техіна (перетертий кунжут і горіхи з оливковою олією, спеції), в який по ходу трапези потрібно мочити хліб-ейш, салат зі свіжих овочів, салат-гебна (сир типу бринзи упереміш з овочами). Запивати все це слід холодним чаєм каркаде з пелюсток так званої суданської троянди, у нас відомішим під ім'ям “фараонського чаю”.

Чайові (бакшиш) в Єгипті від вас чекатимуть носильники, таксисти, швейцари і багато інших. Носіть із собою декілька банкнот у 50 піастрів і 1 фунт – невеликої суми цілком достатньо. У ресторані прийнято залишати близько 10% (крім податків і відсотка за

обслуговування, включених у рахунок).

По всій країні використовується електрика напругою 220 Вольт, 50 Гц. Вилки – євростандарт.

Неможливо придумати більш “єгипетського” сувеніра, ніж папірус із кольоровими малюнками. Вони недорогі, довговічні, легкі і зручні при транспортуванні. Потрібно відзначити, що Єгипет наповнений дешевими підробками – з рисового паперу або бананового листя зі штампованим малюнком, тому купувати папірус слід тільки в спеціалізованих магазинах, де видаються сертифікати якості.

Як сувенір цікаві й алебастрові статуетки давньоєгипетських богів: Гора, Аноубіса, Птаха, Ісиди.

Весь Єгипет можна розділити на декілька туристських районів. Перший туристський район, що відрізняється великою кількістю культурно-історичних пам’яток, – це **долина і дельта річки Ніл**. Головні міста, що відвідуються туристами, – Каїр, Луксор і Асуан.

Наступний туристський район Єгипту – **узбережжя Середземного моря**. Тут знаходиться друге за величиною місто Єгипту – Олександрія.

Узбережжям Червоного моря протягнулися респектабельні курорти: Хургада, Сафага, Ель Гуна, Шарм-ель-Шейх. Тут будь-якому туристу пропонується широкий вибір розваг: любителі підводного плавання можуть відкрити для себе багатющий світ моря з його загадковими глибинами, любителі пригод можуть вирушити в пустелю на знамените сафарі, ті, кому до душі спокійний відпочинок, можуть просто відпочити біля басейну або на пляжі. Крім того, до послуг гостей численні бари, нічні клуби й дискотеки.

Оазиси Західної Пустелі – останній туристський район Єгипту. Бахарія – найближчий до Каїра оазис Західної пустелі.

Питання до самопідготовки:

1. Місце розташування та країни-сусіди Єгипту.
2. Характеристика природних умов країни.
3. Історичний нарис.
4. Населення та політичний устрій у Єгипті.
5. Основні свята та вихідні дні у Єгипті.
6. Робочий час магазинів, банків, музеїв.
7. Особливості кухні країни.
8. Туристські регіони Єгипту.

ТЕМА 7. КРАЇНОЗНАВЧА ХАРАКТЕРИСТИКА ІНДІЇ ЯК ПРОВІДНОЇ КРАЇНИ ПІВДЕННОАЗІЙСЬКОГО РЕГІОНУ

План:

1. Географія, площа та ландшафт країни.
2. Клімат, водні ресурси, рослинний і тваринний світ.
3. Характеристика населення, політичний устрій.
4. Мова, релігія, грошова одиниця країни.
4. Транспорт, прокат автомобілю.
5. Інформація, необхідна туристу, який подорожує до Індії.

Республіка Індія (мовою хінді – Бхарат) – держава в Південній Азії. Територія Індії на півночі тягнеться в широтному напрямі на 2930 км, в меридіональному – на 3220 км. Індія омивається водами Аравійського моря на заході, Індійського океану на півдні і Бенгальської затоки на сході. Її сусідами є: на північному заході – Пакистан, на півночі – Китай, Непал і Бутан, на сході – Бангладеш і М'янма. Також Індії належать Андаманські, Никобарські і Лаккадівські острови Індійського океану.

Індія розташована в межах трьох великих орографічних областей: Гімалайських гір, Індо-Гангської рівнини і плоскогір'я Декан на півострові Індостан.

Індія має такий широкий діапазон кліматичних чинників, що практично неможливо вибрати сприятливу в погодному відношенні пору року. З жовтня по березень погода достатньо приємна на всій території країни. На півдні добре під час мусонів – із січня по вересень. А в регіони Сіккім і північно-східні області Індії краще за все приїжджати з березня по серпень. Кращий час для поїздки до Кашміра і в гірські райони Хімачал Прадеш – із травня по вересень. У сезон мусонів також добре в пустелях Раджастану і в північно-західному гімалайському регіоні Індії. Походи Гімалаями краще здійснювати з квітня по листопад, хоча цей час може варіюватися залежно від маршруту, висоти і району. Лижний сезон продовжується із січня по березень.

У Гімалаях знаходяться витoki трьох найбільших річок Індії: Ганг (2510 км), Інд (2879 км) і Брахмапутра. Окрім Гангу, Інду і Брахмапутри, вся решта річок Індії не судноплавні. Під час літнього сезону дощів, що супроводжується таненням снігів у Гімалаях, повені

в Північній Індії стали звичайним явищем. Раз на п'ять-десять років практично вся Джамно-Гангська рівнина опиняється під водою. В Індії вважають, що легенда про всесвітній потоп народилася саме тут.

Флора Індії налічує більше 20 тис. видів, багато ендеміків. Ліси Індії підрозділяються на дві групи – тропічні ліси в межах Індостану та ліси помірного типу, що вкривають схили Гімалаїв на висотах більше 1500 м над рівнем моря. Всюди поширені пальми – кокосові, фінікові, пальма тодді, а також бамбук.

Національне дерево – бан'ян, що є найближчим родичем фікуса. Бан'ян володіє унікальною формою зростання – він дає повітряне коріння, яке, досягнувши землі, укоріняється і товщає. У міру розростання бан'ян випускає все нове й нове коріння, і в цього дерева-лісу може бути декілька тисяч стовбурів! Саме під цим деревом Будда досяг повного просвітлення.

Тваринний світ Індії також достатньо різноманітний і представлений 500 видами ссавців, 350 видами плазунів, 3000 видами птахів. Два найбільш вражаючі види – це бенгальський тигр і індійський слон – все ще зустрічаються на всій території, хоча останнім часом їхня популяція сильно скоротилася. На території держави мешкає безліч мавп, в основному це макаки-резус і лангури, а також величезна кількість пальмових білок і летючих лисиць. Тут можна побачити рідкісну тварину в світі – індійського дюгоня, який відноситься до сімейства морських корів і є єдиним травоїдним морським ссавцем.

Зустрічається близько 200 видів змій і 52 з них – отруйні. Королівська кобра – найбільша отруйна змія Індії. Досягає в довжину 5,5 м. Укус королівської кобри смертельний навіть для слона.

Індія – велике царство практично неляканих птахів, серед яких, безперечно, виділяються павич (національний птах Індії), чапля, папуги, зимородок. Узимку пташине поголів'я збільшується принаймні вдвічі, оскільки на зимівлю прилітають птахи з Європи і Азії. З метою збереження рідкісних і нечисленних видів флори і фауни в Індії створено 83 національних парки, 447 заповідників, 23 тигрових заповідники, 200 зоопарків і 8 біосферних резервацій.

Населення Індії складає 1386,5 млн. осіб. Вона займає друге місце у світі (після Китаю) за кількістю населення. Етнічна Індія представлена всіма трьома великими расами: негроїдною, європеїдною і монголоїдною. В Індії на 1000 чоловіків припадає

927 жінок. Це пояснюється підвищеною смертністю серед жінок, пов'язаною з ранніми шлюбами і численними дітородіннями. У сім'ях, як правило, четверо дітей. Середня тривалість життя 66,8 років.

Кожен індуус із моменту народження належить общині, касті, успадковує професію батьків і веде спосіб життя, освячений релігійно-етичним кодексом. Не дивлячись на офіційно проголошену рівність, міжкастові браки вкрай рідкі. Людина з вищої касті швидше помре з голоду, чим візьме в руки мітлу, тому що роботу сміттярів повинні виконувати колишні “недоторкани”.

Міське населення складає 26%, а сільське – 74%. Посилення міграційних процесів привело за минулі півстоліття до формування такої гігантської агломерації, як Мумбаї (18,4 мільйонів жителів), Кальката (13 мільйонів) і Мадрас (майже 8 мільйонів). У Делі – столиці Індії проживає 18,2 млн. осіб

Найпоширеніша релігія – індуїзм (82,7% населення). Іслам сповідає 11,4%, християнство – 2,4%, сикхизм – 1,9%, буддизм – 0,7%, джайнізм – 0,5%. Інші – послідовники зороастризму, іудаїзму і язичницьких вірувань.

Конституцією Індії офіційно визнано 18 мов, але лінгвісти розрізняють як мінімум 24 мови, кожною з яких говорять не менше 1 млн. осіб, і безліч діалектів. Державною мовою визнано хінді, проте широко вживана англійська мова. Інші офіційні мови – бенгалі, урду, орія, панджабі, ассамі, кашмірі, синдхі, маратхі (всі вони поширені переважно в північних і центральних областях), телугу, тамілі, малаялам, каннада (переважають у південних штатах) і санскрит. У колишніх колоніях Гоа, Даман і Діу у вжитку португальська мова, в Путтучері – французька.

Грошовою одиницею Індії є індійська рупія, дорівнює 100 пайсам. Індійська рупія – обмежено конвертована валюта. Ввезення і вивіз рупій в Індії заборонено. Краще за все брати в цю країну долари США або кредитні карти.

Міжнародні аеропорти в Індії є в Бомбеї, Делі, Калькутті, Ченнаї (Мадрасі) і Кералі. Потяг – найпопулярніший в Індії засіб пересування. Існує 17 головних напрямків, якими слідує 108 потягів. Багато які з них мають імена: Керала експрес, Шатабді експрес, Раджхані експрес, Таміл Наду експрес. Мандрівник, який запланував переміщення по Індії в потягах, повинен добре уявляти якість цього пересування. Існують 6 типів вагонів, що дуже

відрізняються за ціною і якістю. Є такі типи вагонів, де пересування іноземців не рекомендується.

Види автобусів у кожному штаті свої, але на основних маршрутах автобуси розділяються на звичайні, експреси, напівлюкси, люкси, люкси з кондиціонерами і спальні люкси. Подорож на велосипеді – прекрасна можливість оглянути індійські міста, крім того, оренда велосипеда коштує буквально копійки. Велорикші практично зникли із центрів великих міст, але вони все ще залишаються основним видом транспорту в маленьких містах і селах.

Якщо у вас немає водійських прав міжнародного зразка або навіть водійського посвідчення, що діє на території України, – це не проблема на території Індії, поліція цікавиться правами рідко, у гіршому разі доведеться заплатити бакшиш близько 50 рупій. Але ви повинні мати просто залізні нерви і рідкісний успіх, якщо хочете водити машину в Індії самостійно. Машину можна взяти напрокат на день і лише з обмеженням кількості кілометрів поїздки. Рух транспорту на всій території Індії лівосторонній. Необхідно частіше подавати звуковий сигнал – це тільки вітається.

Час відрізняється від київського на 3,5 години.

Святкові й неробочі дні. В Індії дуже багато свят, як державних, так і релігійних. Практично щодня – це якесь свято. Основні державні свята в Індії: 1 січня – Новий рік; 26 січня – День Республіки (цього дня була прийнята Конституція Індії); 8 березня, як і в Україні, відзначають Жіночий День; 15 серпня – День Незалежності (цього дня в 1947 році Індія одержала незалежність від Великобританії); 20 серпня – День народження Раджива Ганді; 2 жовтня відзначають Ганді джаянті, день Народження Махатми Ганді; 19 листопада – День Народження Індіри Ганді.

Серед релігійних свят як основні можна виділити такі. У березні–квітні послідовники джайнізму відзначають день народження засновника цієї релігії Махавіри. Це свято називається Махавір джаянті. У квітні–травні (у перший день місяця байсак) послідовники сикхизму відзначають своє головне свято – байсак. Будда джаянті – день народження Будди проголошується в другій половині квітня – першій половині травня. Головним святом парсів (індійських вогнепоклонників) є Кхордад саль – день народження пророка Заратустри. У лютому–березні індуїсти відзначають свято весни Песть. У квітні–травні відзначають Ід-ул-Азха. Це свято

жертвопринесення – одне з двох головних свят мусульман. Серпень–вересень – Джанмаштамі – день народження Крішни. У вересні–жовтні відзначають Дашахра – день поклоніння Діві. Це одне з найпопулярніших свят. У жовтні–листопаді відзначають свято Дівалі. Це Фестиваль вогнів і богині процвітання Дівалі, одне з найпопулярніших народних свят і останній день року за календарем індуїста.

Діапазон смаків індійської кухні вельми широкий, починаючи від простого і м'якого смаку повсякденних блюд і закінчуючи дуже гострими й насиченими блюдами святкового столу. Кожен регіон має свої особливості приготування їжі, але деякі національні рецепти ідентичні по всій країні. Усюдисущі приправи – карі і чілі – використовуються й у вегетаріанських блюдах, і при приготуванні м'яса. Спеції з давніх часів вважаються індійським товаром, тому кухар тримає під рукою близько 25 спецій, обов'язково свіжомелених, з яких він складає свій неповторний смаковий букет. Багато прянощів володіють і лікарськими властивостями. Гострі мариновані фрукти замінюють гірчицю.

Любителям м'яса необхідно спробувати блюда з індійського буйвола й баранини. Сир і йогурт – також часто подають з їжею. Із фруктів готують фреші і додають у йогурти. На десерт спробуйте “кхеер” – рисовий пудинг. В Індії поширено вегетаріанство – овочі і фрукти дешеві, різноманітні, рясні і завжди смачно приготовані.

Для пиття використовуйте тільки воду в пляшках і не використовуйте лід, якщо не впевнені, що його зроблено з очищеної води.

Будь-який заклад, де можна перекусити, називається рестораном. На чай прийнято давати 10% від загальної суми рахунку. Взагалі, на чай слід давати скрізь – це індійський стиль життя. В Індії поширена попередня плата за послуги (наприклад, за бакшиш у готелі знайдуть потрібний вам лист, дадуть необхідну інформацію тощо).

Напруга струму – 220 В, частота – 50 Гц. Рекомендується використовувати адаптер. Вилки відрізняються від стандартних європейських, причому в різних штатах вони неоднакові. Перед увімкненням електроприладів рекомендується проконсультуватися в обслуговуючого персоналу про параметри мережі.

В Індії багатий вибір тканин, срібла, килимів, шкіряних виробів і, звичайно, спецій. На базарі прийнято торгуватися, тоді товар можна

купити за ціною у 2-3 рази нижче за ту, яка була названа на початку. Прекрасними подарунками є шалі (чадр) різної текстури, фігурки із сандалового дерева з Карнатаки, рожевого дерева з Керали і Мадраса, індійського горіха з Кашміру, вироби з міді, латуні, бронзи і збройової сталі з інкрустаціями, емаллю і без них. І, звичайно, кращий подарунок з Індії – чудовий чай найрізноманітніших видів і сортів.

Північна Індія – осередок унікальних природних і історичних пам'яток – охоплює штати Джамму і Кашмір, Пенджаб, Хар'яна, Хімачал-Прадеш, Уттар-Прадеш, Раджастхан і славиться гірськими пейзажами Гімалаїв. Тут і висока точка Землі, і Долина квітів, і вічнозелені гори, і живописні водоспади.

Західна Індія – територія контрастів. Гористі ділянки Гат переважають тут із низовинами і лісами Гуджарата, змінюючись височинами Махараштра, а прекрасні пляжі Гоа – різноманітною архітектурою старих кварталів Мумбая або Джайпура.

Південна Індія – найбільш густонаселена частина країни, район зосередження сотень стародавніх храмів Таміла, колоніальних фортів і багатокілометрових піщаних пляжів.

До **Східної Індії** відносяться штати Західна Бенгалія, Біхар, Орісса і Сіккім. Це найрізноманітніша за природними умовами територія країни, “затиснута” між узбережжям Бенгальської затоки на півдні і відрогами Гімалаїв на півночі. Головне місто регіону – Колката (Калькутта) – адміністративний центр штату Західна Бенгалія. Далі на схід за горами лежать штати Ассам, Мегхалайя, Нагаленд, Тріпура, Маніпур, Мізорам і Аруначал-Прадеш, які відомі в Індії як “сім сестер”.

Питання до самопідготовки:

1. Місце розташування та країни-сусіди Індії.
2. Характеристика природних умов країни.
3. Історичний нарис.
4. Населення та політичний устрій в Індії.
5. Основні свята та вихідні дні в Індії.
6. Робочий час магазинів, банків, музеїв.
7. Особливості кухні країни.
8. Туристські регіони Індії.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гурова Д.Д., Біляченко В.Д., Фролов М.О. Туристське країнознавство. – Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС», 2009. – 332 с.
2. Вацеба В. Я. Туристське країнознавство. – Чернівці: Рута, 2013. – 228 с.
3. Гладкий Ю.Н. Регионоведение: Учебник для студентов ВНЗ. – М.: Гардарики, 2012. – 384 с.
4. Головченко В., Кравчук О. Країнознавство: Азія, Африка, Латинська Америка, Австралія і Океанія: навчальний посібник. – К.: Нічлава, 2016. – 336 с.
5. Дорошко М.С. Країнознавство. Країни СНД і Балтії: навчальний посібник. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2015. – 308 с.
6. Дубович І.А. Країнознавчий словник-довідник. – Львів: Ліга-прес, 2015. – 102 с.
7. Ігнат'єв П.М. Країнознавство. Країни Азії: навчальний посібник. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2016. – 424 с.
8. Масляк П.О. Країнознавство: підручник. – К.: Знання, 2013. – 292 с
9. Семенов В.Ф. Туристське країнознавство: навчальний посібник. – Одеса, «Атлант» ОДЕУ, 2012. – 340 с.
10. Уварова Г.Ш. Туристське країнознавство. – К: НАУ, 2015. – 152 с.
11. Юрченко О.А. Страноведение. – К, 2014. – 78 с.
12. Яценко Б.П., Бабарицька В.К. Країнознавство: основи теорії: навчальний посібник. – К.: Либідь, 2013. – 312 с.

Інформаційні ресурси:

1. Організація туризму у Франції. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: <http://revolution.allbest.ua/sport/00141729_0.html>.
2. Пізнай Америку. Все про США. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: <<http://www.america.com/common/usa-info.php.htm>>.
3. Туризм в Китаї. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: <http://www.chinatourism.ua/reis/tur_cn/>.
4. Туризм в країнах Африканського континенту. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: <<http://www.africaturism.ua/>>.
5. Туризм в Єгипті. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: <http://tourtravel.net.ua/turi_egypt/>.
6. Довідник з Індії. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: <<http://www.travelindia.ua/tour/>>.
7. Тури всією Бразилією. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: <<http://www.brazil.ua/>>.